

En amerikansk kunstners kineserier

Gl. Holtegaard formår ikke at besvare, hvorfor det netop nu er interessant at se på Robert Rauschenbergs udlægning af en kinesisk virkelighed. Men ellers er udstillingen lækker nok.

KUNST

Window to China – Robert Rauschenberg: The Lotus Series. Gl. Holtegaard. Til 17. april.

Relationen mellem USA og Kina er et af de helt centrale temaer med Trump i Det Hvide Hus. Om det handler om brud på den diplomatiske protokol, når Trump hyggeludrer på telefonen direkte med Taiwans leder, eller om at få tilkæmpet sig arbejdspladser til Midtvesten, så er det hele tiden globaliseringsaltdædende og ildsprudende drage – Kina – der lurer i baggrunden.

Den amerikanske kunstner-superstar Robert Rauschenberg (1925-2008), der er berømt for at danne en kunstnerisk bro mellem den abstrakte ekspressionisme og popkunsten, drog til Kina i 1982 – i den kolde krigs sidste periode – og ønskede kulturel udveksling mellem USA og Kina. Man kan spørge til, hvor meget udveksling der reelt var tale om, eller om det for Rauschenberg mest af alt var en naïv forestilling om kunsten – hans egen – som demokratisk klister, men omkring i verden kom han: til Chile, Sovjet, Cuba, Østtyskland, Tibet og altså Kina – midt i de politisk svære 1980'ere.

Denne historie danner baggrund for den aktuelle udstilling på Gl. Holtegaard med fotografisk baserede værker af Robert Rauschenberg.

UDSTILLINGEN VISER to af kunstnerens serier, der begge har med Kina at gøre: 'The Lotus Series', som er 12 grafiske værker skabt i 2008 i anledning af, at Beijing var vært for de olympiske lege, samt 10 fotografier fra serien 'Study for Chinese Summerhall' fra 1983.

De grafiske værker baserer sig på fotografier fra kunstnerens første besøg i Kina. Med dem er der tale om fotografiske registreringer af byer, infrastrukturen, cyklerne, arkitektoniske elementer, udsmykninger, facader, skiltningen og elementer, som alle egentlig kan ansues som liggende i direkte forlængelse af Rauschenbergs arbejde med skraldeskulpturen og det, som han omtalte som 'Combinés'. I disse combines forbandt han maleriet og skulpturen, og i billederne fra Kina bliver en afspærring med plastikkegler med spraymaling og farvet bånd skulpturelle på samme måde som de værker, Rauschenberg lavede tidligt i sin karriere.

Følger man dette spor, kan man i serien også se en subtil reference til hans måske mest ikoniske værk, 'Monogram' fra 1955-59 – en langhåret og langhornet udstoppet angoraged, med et bildæk om maven.

LOTUS II. Fra Robert Rauschenbergs 'The Lotus Series', 2008. Et af 12 grafiske værker skabt i 2008 i anledning af, at Beijing var vært for de olympiske lege. Foto: Robert Rauschenberg Foundation/VAGA New York

I den ene ende af udstillingen på Gl. Holtegaard ses en fotokollage med blandt andet to bildæk og i den modsatte ende af udstillingen en kollage med et foto af en tilgroet og mosbefængt stenfigur, der forestiller en vædder eller en ged. På denne måde er den grafiske serie ikke blot en portrættering af Kina, men også en æstetisk og topografisk undersøgelse, der rækker langt ind i kunstnerens eget øver.

CENTRALT PLACERET i udstillingen ses de 10 fotografier fra 1983 smagfuldt hængt op i et grid af ens prints i et overskueligt format. De er kvadratiske og har det ana-

loge farvefotografis lidt fadede filter over sig. På den måde minder de om Instagram- eller Tumblr-billeder, hvor detaljer er smagfuldt beskåret, og hvor desatureringen fremhæver verdens skønhed: indhegnede trærodder, der snor sig om sig selv; silkehandleren med ryggen til foran sine farverige stoffer; et udsnit af den kinesiske mur i bunden af billedet og månen i toppen. Det fineste af de ti udvalgte fotografier viser et stykke tekstil med påtrykte lyserøde blomster, der hænger i en have med lyserøde blomster: Her mødes flader og blomsternes forskellige virkelighedsplaner.

Og det er netop denne leg med fladerne og de forskellige motiver sat op mod hinanden, som er den kunstneriske metode i lotusseriens tryk. Dette forstår man – og de 10 enkelte fotografier understreger på fornem vis det forhold.

Alligevel er det, som om udstillingen som helhed kunne mangle lidt både materiel og filosofisk tyngde. Mængden af in-

formation om de udstillede værkers indhold er lidt sparsom, og da de tolv tryk i 'Lotus-serien' ikke er vanvittigt varierede i karakter, er der nærmest tale om tolv versioner af den samme fortælling. Udstillingen formår ikke at gøre denne samling af udsagn om Kina helt relevant, for hvorfor er det netop nu interessant at se på en amerikansk kunstners udlægning af en kinesisk virkelighed?

DETTE HAR MAN måske forsøgt at imødekomme med to formidrende dokumentarfilm i udstillingen. Den ene er en danskproduceret tv-udsendelse fra 2006, der baserer sig på optagelser i Rauschenbergs atelier i Florida. Den fungerer glimrende som en introduktion til Rauschenbergs kunstnerskab generelt og går tæt på den aldrende kunstnerdiva.

Den anden er fra 1991 og er produceret af BBC og omhandler Rauschenbergs omtalte kulturudvekslingsprojekt ROCL. Hverken udstillingen eller BBC-filmen

“ I billederne fra Kina bliver en afspærring med plastikkegler med spraymaling og farvet bånd skulpturelle på samme måde som de værker, Rauschenberg lavede tidligt i sin karriere

Men anslagene forbliver lige lovligt forsigtige og reflekterer ikke vores egen vanvittige samtids perspektiver. Det, som til gengæld slår igennem i ud-

formår rigtigt at overbevise om ROCL's politiske prægning, og man står tilbage med fornemmelsen af en kulturel udveksling, der mest udveksler til fordel for kunstneren.

Der er derfor i udstillingen anslag til en interessant forhandling af tiden omkring afslutningen på den kolde krig og omkring begreber som kulturimperialisme og nationalismen.

Det, som til gengæld slår igennem i ud-

stillingen, er installationen. Gl. Holtegaard er ved at manifestere sig som et af de udstillingssteder, der har den højeste standard, hvad udstillingsproduktion angår i regionen. Alt fra ophængning til belysning, udstillingsdesign og formidling smager simpelthen fremragende. Her er yndigt blå på væggene, og man har i formidlingsfolderen gjort sig umage med valget af papir og et formfuldendt layout.

Det er ikke uvæsentligt, når man som kunstner er født ind i et baroklandsted og derfor ikke sådan lige kan kaste historiens æstetik af sig, og det virker, som om Gl. Holtegaard har lyst til at vise sig selv og kunsten frem.

Udstillingen er derfor en lækker om end kalorielet lille lokal hors-d'oeuvre, hvor hovedretten må fortæres andetsteds. For eksempel på Tate Modern i London, der for tiden viser det store retrospektive schwing over Rauschenbergs karriere.

mthias.kryger@pol.dk

På sporet af en far, et hjemland – og sig selv

Hisham Matar er hædret for sine to romaner. Nu har han i en alder af 46 år skrevet sine erindringer om at vende hjem til Libyen efter Gaddafis død.

BØGER

Hisham Matar: Hjemkomsten. Fædre, sønner og landet imellem dem. Oversat af Mich Vraa. Gyldendal. 297 sider, 299,95 kroner. Har du Pluskort, får du 15 procent rabat på lagerførte bøger i Boghallen eller fri levering hos Saxo.com. Læs mere på politikken.dk/plus

Jeg havde ikke læst noget af Hisham Matar, før jeg stødte på disse erindringer, hvor han efter 33 år vender tilbage til Libyen. Gaddafi er død, og hvad skal der ske nu? Vil Libyen blomstre oven på det arabiske forår? Og hvor blev hans far af? Og selvom man ikke har læst hans romaner, der også kredser om faderen og eksilet, giver det mening at starte her. For både Matar og hjemlandet befinder sig i 2012 på et nulpunkt og må begynde forfra. I 1979 flygtede familien fra Tripoli og Gaddafis diktatur til Egypten, og efter en rodløs tilværelse i London, hvor Matar gik på kostskole og siden bosatte sig, sidder han ved bogens begyndelse med sin mor og bror og venter i lufthavnen på at komme ... hjem.

Faderen, Jaballa Matar, som er bogens fraværende hovedperson, var en succesrig forretningsmand, og som systemkritiker og tidligere oberst i den libyske hær under kong Idris levede han livet farligt og måtte altså flygte, inden han blev bortført i Kairo og sat i det berygtede Abu Sa-

lim-fængsel – et sted der var kendt som 'sidste stop' – det sted hvor regimet bragte mennesker, som det ville glemme. Hvad skete der så? Matar ved, at der fandt en massakre sted i fængslet i 1996, hvor 1200 indsatte blev dræbt. På et tidspunkt opsøges han af en mand, der mener at have set faderen i 2002. Lever han stadig?

GENREMÆSSIGT stikker 'Hjemkomsten' i flere retninger; den folder sig ud som en ganske paranoid thriller med blændende og højstemte essayistiske afstikkerer om Nabokov og Conrad (der aldrig 'vendte hjem'), om Camus, Monet og Proust for bare at nævne nogle. Matar er uddannet i Vesten, skriver på engelsk og forelæser på universitetet.

Men det er ikke svært at forstå, at han denne gang har valgt det selvbiografiske afsæt; nu må han forsøge at nærme sig virkeligheden, så godt han kan. Visse steder er stemmen lyrisk og kompositionen mudret, men så skyldes det også den

GENRE. Hisham Matars bog skriver sig ind i den mærkelige form for arkæologi, der er forbundet med dels at ville grave i sit liv og dels fortælle et lands dunkle historie. Foto: Dianamatar.com

mærkelige form for arkæologi, der er forbundet med at ville grave i sit liv og et lands dunkle historie. Kan svarene findes ved at vende hjem og tale med gamle glemte slægtninge? Matar søger over det hele.

Uvisheden og melankolien er hans motor, han går detektivisk til værks i sin besættelse af at skrælle løgnene og fiktionen væk. Han taler med onkler og fætre, og han opnår sågar at møde Gaddafis søn Saif el-Islam Gaddafi i 00'ernes England, hvor han med Gaddafi-venlige Tony Blair ellers ikke finder megen trøst som intellektuel stemme og debattør.

'HJEMKOMSTEN' HAR i sig selv en rastløs form og springer gevaldigt rundt i tidene. Det er en nostalgisk bog. Matar har i sit liv pendlet jorden rundt uden at finde hjem. Han kredser om tabte tider og steder og kæder længslen sammen med faderen: »Min fars krop er borte, men hans sted er her endnu, og det er fyldt med noget der ikke blot kan kaldes erindring. Det

er i live og til stede. Hvordan skulle eksistensens kompleksitet, vores anatomis mekanik, vores biologis intelligens og vort indres uendelige firmament (...) nogensinde kunne have en afslutning der kan markeres af en dato i en kalender?»

Matar finder faderen i fortiden, nutiden og fremtiden, og hans heroisering af ham, synes jeg, tager en smule overhånd og bevæger sig på kanten af det private anliggende. Alligevel er det til at tilgive, for det er også en smuk fortælling om en søn, der leder efter sig selv i den forsvundne far – en fortælling, der kædes sammen med en lang større om krig og storpolitik, om et frygteligt regime og om mennesker, der havde modet til at kæmpe, om et kortvarigt håb om en bedre fremtid.

ALEXANDER VESTERLUND
kultur@pol.dk